

Kedoshim 2: Kedusha, Rejecting Arayot, and Elevating Oneself

(1) ויקרא פרק יט

(א) וַיְדַבֵּר יְקוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה לְאָמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְקוֹק אֱלֹהֵיכֶם:

(2) רש"י ויקרא פרק יט פסוק ב

(ב) קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ - הוּוּ פְרוּשִׁים מִן הָעֲרִיּוֹת וּמִן הָעֵבִירָה, שְׂכָל מְקוֹם שֶׁאֵתָהּ מוֹצֵא גֹדֵר עֵרוּהָ אֵתָהּ מוֹצֵא קְדוּשָׁה, "אִשָּׁה זֹנָה וְחַלְלָה וְגו' אֲנִי ה' מְקַדְשְׁכֶם" (ויקרא כא ז - ח), "וְלֹא יַחַלֵּל זֶרְעוֹ אֲנִי ה' מְקַדְשׁוֹ" (ויקרא כא טו), "קְדוֹשִׁים יִהְיוּ אִשָּׁה זֹנָה וְחַלְלָה וְגו'" (ויקרא כא ו - ז):

(3) רמב"ן ויקרא פרק יט פסוק ב

קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ - הוּוּ פְרוּשִׁים מִן הָעֲרִיּוֹת וּמִן הָעֵבִירָה, שְׂכָל מְקוֹם שֶׁאֵתָהּ מוֹצֵא גֹדֵר עֵרוּהָ אֵתָהּ מוֹצֵא קְדוּשָׁה, לְשׁוֹן רִש"י. אֲבָל בְּתוֹרַת כְּהֻנִּים (פְּרָשָׁה א ב) רִאִיתִי סֵתֶם, "פְּרוּשִׁים תִּהְיוּ." וְכֵן שָׁנָה שָׁם (שְׁמִינִי פֶרֶק יב ג), "וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי," כִּשְׁם שֶׁאֲנִי קְדוֹשׁ כֵּךְ אַתֶּם תִּהְיוּ קְדוֹשִׁים, כִּשְׁם שֶׁאֲנִי פְרוּשׁ כֵּךְ אַתֶּם תִּהְיוּ פְרוּשִׁים: וְלִפִּי דַעֲתִי אֵין הַפְּרִישׁוֹת הַזֹּה לְפְרוּשׁ מִן הָעֲרִיּוֹת כַּדְּבַרֵי הַרְבֵּי, אֲבָל הַפְּרִישׁוֹת הַיָּא הַמּוֹזְכֵרֶת בְּכָל מְקוֹם בְּתַלְמוּד, שֶׁבְעֵלְיָה נִקְרָאִים פְרוּשִׁים: וְהַעֲנִין כִּי הַתּוֹרָה הַזֹּהִירָה בְּעֲרִיּוֹת וּבְמַאֲכָלִים הָאֲסוּרִים, וְהַתִּירָה הַבִּיאָה אִישׁ בְּאִשְׁתּוֹ וְאִכְלִיתָ הַבֶּשֶׂר וְהִיִּין, א"כ יִמְצָא בְעַל הַתַּאֲוָה מְקוֹם לִהְיוֹת שְׁטוּף בְּזִמְתָּ אִשְׁתּוֹ אוֹ נִשְׂיֵו הַרְבוּת, וְלִהְיוֹת בְּסוּבָאֵי יִין בְּזוּלָלִי בֶשֶׂר לְמוֹ, וְיִדְבֵר כְּרִצּוֹנוֹ בְּכָל הַנְּבִלוֹת, שֶׁלֹּא הוֹזְכֵר אִיסוּר זֶה בְּתוֹרָה, וְהִנֵּה יִהְיֶה נֶבֶל בְּרִשׁוֹת הַתּוֹרָה: לְפִיכֵךְ בָּא הַכְּתוּב, אַחֲרֵי שֶׁפִּרְטָה הָאִיסוּרִים שֶׁאֲסָר אֹתָם לְגַמְרֵי, וְצוּהָ בְּדַבָּר כְּלָלִי שֶׁנִּהְיָה פְרוּשִׁים מִן הַמּוֹתְרוֹת. יִמְעֵט בְּמִשְׁגַּל, כְּעִנִּין שֶׁאֲמָרוּ (בְּרִכּוֹת כב א) שֶׁלֹּא יִהְיוּ תַלְמִידֵי חֲכָמִים מְצוּיִין אֲצֵל נְשׁוֹתֵיהֶן כְּתַרְנַגּוּלִין, וְלֹא יִשְׁמַשׁ אֲלֵא כְּפִי הַצְּרִיךְ בְּקִיּוֹם הַמְצוּהָ מִמֶּנּוּ. וְיִקְדֵשׁ עֲצָמוֹ מִן הִיִּין בְּמִיעוּטוֹ, כְּמוֹ שֶׁקָּרָא הַכְּתוּב (בְּמִדְבָר ו ה) הַנְּזִיר קְדוֹשׁ, וְיִזְכּוֹר הַרְעוֹת הַנְּזַכְרוֹת מִמֶּנּוּ בְּתוֹרָה בְּנַח וּבְלוֹט. וְכֵן יִפְרִישׁ עֲצָמוֹ מִן הַטּוֹמָאָה, אַע"פ שֶׁלֹּא הוֹזְהַרְנוּ מִמֶּנָּה בְּתוֹרָה, כְּעִנִּין שֶׁהִזְכִּירוּ (חֲגִיגָה יח ב) בְּגַדֵי עֵם הָאָרֶץ מְדַרְס לְפְרוּשִׁים, וְכְמוֹ שֶׁנִּקְרָא הַנְּזִיר קְדוֹשׁ (בְּמִדְבָר ו ח) בְּשִׁמְרוֹ מִטּוֹמָאֵת הַמֵּת גַּם כֵּן. וְגַם יִשְׁמֹר פִּיּוֹ וְלִשְׁוֹנוֹ מִהַתְּגַאֵל בְּרַבּוּי הָאִכִּילָה הַגְּסָה וּמִן הַדְּבוּר הַנִּמְאָס, כְּעִנִּין שֶׁהִזְכִּיר הַכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה ט טז) "וְכָל פֶּה דוֹבֵר נִבְלָה," וְיִקְדֵשׁ עֲצָמוֹ בְּזֶה עַד שִׁיגִיעַ לְפְרִישׁוֹת, כְּמָה שֶׁאֲמָרוּ עַל רַבִּי חִיָּא שֶׁלֹּא שַׁח שִׁיחָה בְּטֵלָה מִימִיו: בְּאֵלוֹ וּבְכִיּוּצָא בְּהֵן בָּאָה הַמְצוּהָ הַזֹּאת הַכְּלָלִית, אַחֲרֵי שֶׁפִּרְטָה כָּל הָעֵבִירוֹת שֶׁהֵן אֲסוּרוֹת לְגַמְרֵי, עַד שֶׁיִּכְנַס בְּכָלֵל זֹאת הַצּוּאָה הַנְּקִיּוֹת בִּידִיו וְגוֹפּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ (בְּרִכּוֹת נג ב): וְהִתְקַדְשְׁתֶּם אֲלֵו מִים רְאִשׁוֹנִים, וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים אֲלֵו מִים אַחֲרוֹנִים, כִּי קְדוֹשׁ זֶה שְׁמֵן עֵרֵב. כִּי אַע"פ שֶׁאֲלֵו מִצּוֹת מְדַבְּרֵיהֶם, עֵינֵי הַכְּתוּב בְּכִיּוּצָא בְּזֶה יִזְהִיר, שֶׁנִּהְיָה נְקִיִּים וְטְהוּרִים וּפְרוּשִׁים מִהֶמוֹן בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם מְלַכְלָכִים עֲצָמָם בְּמוֹתְרוֹת וּבְכִיעוּרוֹם: וְזֶה דֶרֶךְ הַתּוֹרָה לְפְרוּט וְלַכְּלוֹל בְּכִיּוּצָא בְּזֶה, כִּי אַחֲרֵי אִזְהַרְתָּ פְרִטֵי הַדִּינִין בְּכָל מִשָּׂא וּמִתֵּן שֶׁבִין בְּנֵי אָדָם, לֹא תִגְנוּב וְלֹא תִגְזוֹל וְלֹא תוֹנוּ וְשֹׂאֵר הָאִזְהָרוֹת, אֲמַר בְּכָלֵל "וְעִשִׂיתָ הַיֶּשֶׁר וְהַטּוֹב" (דְּבָרִים ו יח), שֶׁיִּכְנַס בְּעִשָּׂה הַיּוֹשֵׁר וְהַהִשׁוּיָה וְכָל לְפָנִים מְשׁוּרֵת הַדִּין לְרִצּוֹן חֲבֵרָיו, כְּאִשֶּׁר אִפְרָשׁ (שֵׁם) בְּהַגִּיעִי לְמִקּוֹמוֹ בְּרִצּוֹן הַקָּב"ה. וְכֵן בְּעִנִּין הַשְּׁבֵת, אֲסָר הַמְּלֹאכּוֹת בְּלֹא וְהַטְרַחִים בְּעִשָּׂה כְּלָלִי שֶׁנִּאֲמַר תְּשׁוּבוֹת, וְעוֹד אִפְרָשׁ זֶה (לְהֵלֵךְ כַּג כד) בְּע"ה: וְטַעַם הַכְּתוּב שֶׁאֲמַר "כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם," לֹמַר שֶׁאֲנַחְנוּ נִזְכֵּה לְדַבְּקָה בּוֹ בְּהִיּוֹתֵנוּ קְדוֹשִׁים. וְהִנֵּה זֶה כְּעִנִּין הַדְּבוּר הָרִאשׁוֹן בְּעִשְׂרַת הַדְּבוּרוֹת (שְׁמוֹת כ ב):